

PREKLADOPÉDIA 7

PROJEKTOVÝ MANAŽMENT V PREKLADE ALEBO AKO NENAHNEVAŤ PREKLADATEĽA, AGENTÚRU ANI KLIENTA

Richard Varga začínal ako kontrolór prekladov v agentúre Translata, neskôr sa dostal na pozíciu projektového manažéra, na ktorej riešil celý životný cyklus projektov (cenová ponuka, spracovanie súborov, zadávanie na preklad, kontrola prekladu, formálna úprava súborov a fakturácia). V roku 2020 prešiel do americkej agentúry Pixelogic Media, v ktorej aktuálne vedie tímy prekladateľov a prekladové projekty zamerané na preklad titulkov k filmom a seriálom od rôznych filmových štúdií a streamovacích služieb pre strednú a východnú Európu.

Ako sa dá stať projektovým manažérom (PM) v preklade? Aké kompetencie na vykonávanie tejto práce potenciálny uchádzač potrebuje?

V prvom rade uchádzač potrebuje chuť a ochotu učiť sa nové veci. Projektový manažment znamená v každom odvetví niečo iné a ak sa aj niekde vyučuje, bude to skôr iný druh, v poslednej dobe najmä projektový manažment v IT. Teda prekladový PM potrebuje prísť do novej práce ako suchá špongia a nasáť čo najviac informácií o tom, čo táto práca skrýva, ako ju vykonávať čo najefektívnejšie a ako efektívne komunikovať. Okrem toho sa zídne určitá technická zručnosť či rýchle učenie sa práce s novými softvérmi, nakoľko každá spoločnosť má vlastné procesy a nástroje, ktoré využíva. Čím skôr PM prestane so svojimi nástrojmi a softvérmi bojovať, tým skôr ich začne využívať ako svoje tretie či štvrté ruky a bude tak zvládať svoju prácu jednoduchšie.

Čo všetko spadá do úloh, ktoré vykonáva projektový manažér?

Projektový manažér v priebehu projektu zastáva viacero úloh. Niekedy plní funkciu obchodného zástupcu, ak s klientom jedná o cenách a termínoch. Technicky spracúva poskytnuté súbory, môže vykonávať náhodné lingvistické kontroly vyhotovených prekladov, technicky podporuje prekladateľov, ktorí možno pracujú s nezvyčajným formátom súboru. V prvom rade však PM riadi ľudí a dohliada na termíny.

Čo je na práci projektového manažéra najťažšie a čo naopak najjednoduchšie?

Jednou z náročnejších úloh projektového manažéra je udržať si spokojného klienta aj prekladateľa. Nie je to jednoduché, pretože ideálny projekt má pre každú z týchto osôb iné parametre, čo sa týka napríklad ceny či termínov. PM teda musí nájsť a sprostredkovať „zlatú strednú cestu“ tak, aby bol klient spokojný a vrátil sa a aby bol spokojný aj prekladateľ a aby bol s PM či jeho agentúrou ochotný spolupracovať aj v budúcnosti.

Ako využíva projektový manažér pri práci prekladateľské vzdelanie? Je takéto vzdelanie vôbec nutné?

Prekladateľské vzdelanie nemusí byť nevyhnutné, môže to však záležať od konkrétne stanovenej náplne práce PM jeho zamestnávateľom. Niekde projektoví manažéri zastávajú iba manažérske úlohy, a teda riadia ľudí a termíny, niekde od nich zamestnávateľ očakáva aj priebežný jazykový dozor nad prekladmi. Určite je však takéto vzdelanie užitočné, pretože PM s ním sa dokáže rýchlejšie adaptovať na prácu s nástrojmi CAT, vie, ktoré časti prekladu či jeho procesu môžu byť zradnejšie ako iné a v neposlednom rade sa vie lepšie vcítiť do kože prekladateľa.

Ako vyzerá prekladový projekt z pohľadu projektového manažéra?

Proces môže začínať komunikáciou s klientom, identifikovaním požiadavky na preklad a stanovenia cenových a dátumových limitov, ktoré potom PM umožňujú vytvoriť si predstavu o tom, ako bude preklad prebiehať. Tu je vhodný čas si vopred pripraviť akékoľvek referenčné materiály, ktoré môžu pri preklade pomôcť, predošlé klientove preklady, špecifickú terminológiu a pod. Nasleduje príprava podkladov na preklad, niekedy to znamená iba ich nahratie do nástroja CAT, niekedy zas ide o „vyťahovanie“ toho, čo si klient želá preložiť, zo širšieho datasetu či dokumentu. PM potom s ponukou na preklad osloví vhodného prekladateľa, pričom by mal zohľadniť druh prekladaného materiálu, tému, koľko na to má času a podľa toho vybrať prekladateľa, ktorý má v danom odvetví ideálne skúsenosti a samozrejme aj čas, nakoľko v ideálnom svete prekladateľ nie je v časovej tiesni, aby sa predišlo chybám. Podobne PM osloví a zvolí aj korektora a prípadne si pripraví aj ďalších členov tímu, ktorí by sa na finálnom produkte mali podieľať, ak by následne bola potrebná technická kontrola, formálne úpravy, DTP a pod. V priebehu prekladu PM dohliada na dodržiavanie stanovených termínov, posúva výsledok práce ďalej cez jednotlivé osoby, až napokon odovzdáva preklad klientovi, ideálne včas. Častokrát sa tu projekt nekončí, nakoľko sa klient na PM môže obrátiť s reklamáciou, ktorú potom projektový manažér rieši aj následnou komunikáciou s prekladateľom, ak sú predmetom reklamácie terminologické nezhody.

Čím sa vyznačuje profesionálna komunikácia projektového manažéra s prekladateľom a klientom?

V tomto odvetví platia rovnaké pravidlá komunikácie ako všade inde. Som presvedčený o tom, že komunikácia má prebiehať dočasne – no nie nevyhnutne naliehavo, pokiaľ si to projekt nevyžaduje. Najmä v dnešnej dobe asynchrónnej práce máme každý čoraz rozdielnejšie pracovné časy a je potrebné to rešpektovať. Okrem toho je potrebné komunikovať korektne a otvorene, čo sa týka našich schopností a možností – PM musí dokázať klientovi povedať, že jeho navrhovaný termín či cena nie sú schodné a rovnaký prístup čaká PM od prekladateľa. Takto sa dá predísť situáciám, kde dodávateľ sľúbi niečo, čo už vopred vie, že nedokáže splniť a neskôr to oznámi svojmu klientovi, ktorý potom musí takýto požiar hasiť.

Ako ovplyvnila pandémia prácu projektového manažéra? Aké sú hlavné rozdiely medzi prácou v kancelárii a prácou z domu?

Ako som spomínal, čoraz viac všetci pracujeme v rámci vlastných časových schopností a možností. Menej oklieštená pracovná doba ľuďom dovoľuje lepšie rozhodovať o svojom pracovnom čase, aj keď to niekedy znamená, že vstanete o siedmej, aby ste boli o krok vpred a aj tak čakáte 4 hodiny, kým vám na niečo, bez čoho sa nepohnete, odpíše kolega, ktorý si radšej prispí. Okrem toho mi veľmi chýba sociálny aspekt práce v kancelárii, kde sme sa voľne rozprávali (nielen) o práci, pri vzniknutom probléme sme vedeli rýchlo brainstormovať nad riešením, pracovné stretnutia prebiehali naživo a menej sme riešili technické problémy, ako koho nepočuť a komu nejde kamera a podobné. Pri práci z domu je taktiež veľmi jednoduché zabudnúť, kedy sa končí pracovná doba – ak si nestanovíte vlastné pravidlá, je veľmi jednoduché začať na e-mail odpisovať aj večer či v noci, čo nemusí byť úplne najlepší návyk. Osobne som určite fanúšikom práce v kancelárii.

Majú projektívni manažéri možnosť kariérne rásť? Môžete aspoň približne opísať hierarchiu pracovných pozícií v prekladateľskej agentúre?

V rámci lokálnych agentúr je priestor na rast z môjho pohľadu menší – začínal som ako kontrolór prekladov, neskôr som sa stal projektovým manažérom. Ak by som ostal pracovať lokálne, mohlo by ma čakať vedenie vlastného tímu projektových manažérov či bližšia spolupráca s nejakým klientom na veľkom projekte. Keď už som ale mal tieto skúsenosti, otvorili sa mi dvere do sveta. Je veľmi jednoduché pracovať pre svetovú firmu z pohodlia svojho domova na Slovensku. Teraz pracujem pre Pixelogic Media na svetovejšej škále, vidím ale priestor na rast v lokalizačných oddeleniach po celom svete, podľa mňa až kam vás vlastná odvaha a schopnosť učiť sa nové veci zavedú.

Môžete sa podeliť o nejaký pamätihodný zážitok zo svojej práce?

Je ťažké spomenúť si na niečo konkrétne a k tomu to aj opísať, nakoľko väčšinou pracujeme s dôvernými informáciami. Veľmi si ale vážim, že som mal možnosť pracovať na projekte prekladu veľkej právnej analýzy, na ktorú sme mali extrémne málo času, musel som s klientom komunikovať aj cez víkendy, s prekladateľmi sme si už liezli na nervy, no napokon sme splnili takmer nadľudské požiadavky a klient mi za manažovanie projektu poďakoval. Mal som veľmi dobrý pocit z toho, čo sme dokázali.

Étienne Dolet povedal pred smrťou slávnú vetu: „*Traduttore, traditore.*“ Čo si o tom myslíte ako projektový manažér? Je prekladateľ zradca?

Prekladateľ rozhodne zradcom nie je. Ak by tomu tak bolo, už nikdy by klienti prekladateľom nemohli veriť, nakoľko by sa báli, či nevytvoria problém. Ja si myslím, že musíme prekladateľom prejavovať dôveru, že zadanie splnia podľa svojho najlepšieho (odborného a nezanedbateľného) vedomia a svedomia. Prekladateľ, ktorý pozná účel a recipienta prekladu, dokáže prekonať klientove očakávania a facilitovať skutočne medzikultúrnu výmenu informácií. Jediné, čo prekladatelia pravidelne zrádzajú, sú domnienky o tom, že ich úlohou je doslovne a neflexibilne preklápať medzi jazykmi slová, nie informácie, myšlienky a pocity.

Otázky formulovali
Marián Kabát a Lucia Špačková